

Utdanningsmelding 2011 – Institutt for biologi

For BIO har 2011 på utdanningssida vore prega av omlegginga av bachelorgradene. Vi har brukt mykje tid og ressursar på planlegging, førebuing, og no gjennomføring av revisjonen. Førte kull med ny studieplan vart tekne opp hausten 2011, og dei er no i sitt andre semester. Vi ser fram til å følgje dette kullet og får tilbakemeldingar frå studentar og undervisarar.

Våre satsingsområde innan utdanning speglar først og fremst BIO, men og MN-fakultetet, sin strategi.

Satsingsområde og hovudutfordringar i 2012

Senter for framifrå utdanning – utviklingsarbeid mot søknad

Biologi er eit fagområde der kontinuerleg vekselverknad mellom empiri og teori bringer fram ny kunnskap. Å utdanne biologar handlar derfor derfor både om at studentane skal tileigne seg teoretisk kunnskap, praktiske ferdigheiter og kunnskap om og frå felt og laboratorium – og å vere i stand til å anvende ein kombinasjon av dei to områda i vidare utøving av yrket etter endt utdanning.

BIO har i lenger tid jobba med revisjon av sine studieprogram og emne, særleg bachelorgradane. Å auke kvaliteten og kvantiteten på felt- og laboratorieutdanninga, og modernisere og vidareutvikle den mot nye behov i faget har vore eit prioritert område i denne omleggingsfasen.

Instituttet ønskjer no å vidareutvikle denne satsinga mot å søke etablering av eit Senter for framifrå utdanning innan moderne og framtidretta forskingsbasert felt- og laboratorieundervisning. Senteret vil bygge på BIO sine faglege innsatsområde¹. BIO vart tildelt 149 000 NOK frå Program for evaluering og kvalitetstutvikling til utviklingsarbeidet.

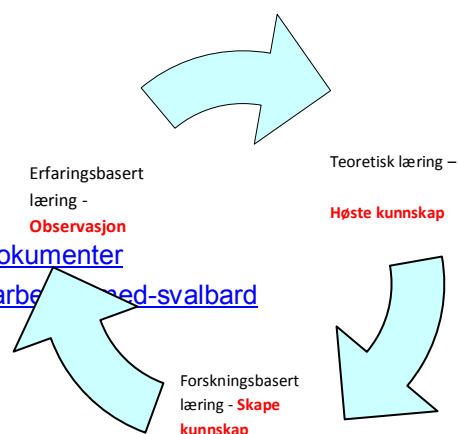
BIO ønskjer å samarbeide med UNIS i SFU-prosjektet. UNIS har unik erfaring og muligheiter innan feltundervisning på Svalbard. BIO skal i midten av mars ha møte og søknadworkshop med representantar frå fagmiljøet på UNIS. Samarbeidet med UNIS vil vere forankra i den nye samarbeidsavtalen mellom UNIS og fleire av fastlandsuniversiteta, bl.a. UiB².

Visjon for senteret

Dei praktiske delane av undervisninga, som i biologi oftast er laboratorie- og feltundervisning, har i lågaregradsutdanninga tradisjonelt primært fore trening av ferdigheiter og innlæring av kunnskap. Den har i mindre grad fokusert på på vekselverknaden mellom teori og praksis, og kopling mot forskning i faget. Dette er vi no i ferd med å endre på, og i dei nye studieplanane skal felt- og laboratorieundervisning vere stammen i biologiutdanninga. Tilnærminga til læring skal vere både praktisk, teoretisk og analytisk. Ulike undervisningsformer vil gje ulikt læringsutbytte, og ein

¹ <http://www.uib.no/bio/om-instituttet/strategiplaner-strategidokumenter>

² <http://www.uib.no/aktuelt/nyheter/2011/09/uib-styrker-samarbeidet-med-svalbard>

kombinasjon og integrering av ulike læringsformer vil gje studentane ein meir komplett kunnskap og erfaring. Gjennom å integrere forskingsbasert «lablæring», «feltlæring» og «boklæring» vil studentane tileigne seg kunnskap og praktiske ferdigheiter som er heilt sentrale for alle som utdannar seg til biolog. Dette har vi erfaring med frå masterutdanninga vår, og vi no gjere meir av dette – og vidareutvikle det – på bachelornivå frå første dag i studiet. Vi er ambisiøse på vegne av studentane våre og har som mål for vår biologiunderising at våre kandidatar skal vere attraktive i arbeidsmarknaden og ha den naudsynte kompetansen, både når det gjeld ferdigheiter, kunnskap og haldningar som vert venta av moderne biologar. Våre studentar skal, frå dag ein på studiet, føle seg som fagpersonar. For å oppnå dette er det naudsynt å styrke felt- og laboratorieundervisinga både i omfang og kvalitet.

Gjennom å skapa linjer som går gjennom heile studieplanen og på tvers i kvart semester, kombinert med å lage «brennpunkt» med fordjuping, vil vi legge til rette for tileigning av kunnskap både i den vertikale og horisontale dimensjonen av studieløpet.

Målsetnaden for senteret er å utvikling moderne, framtidsretta grunnutdanning i biologi som skapar kompetente fagpersonar gjennom forskingsorientert undervising der felt-, og laboratorie- og teoriundervising vert integrert.

- Framifrå felt-, lab- og teoriundervising utført av kunnskaprike og dyktige undervisarar
- Framifrå studentar som er kyndige og kunnskapsrike, og som vert sett som, og kjenner seg som, fagpersonar, undervegs i studiet og som etter avslutta utdanning er fullverdige biologar som er attraktive i arbeidsmarknaden.

Planar for utviklingsarbeidet

Vi vil i 2012 konkretisere visjon og mål for senteret, jobbe for posisjonering på fleire område og starte søknadsskrivinga.

Utviklingsworkshop på Svalbard i midten av mars er første steg på vegen mot ei formalisering av samarbeidet mellom BIO og UNIS mot ein SFU-søknad. Målet med workshopen er å vidarutvikle visjonen konkretisere det vidare arbeidet. BIO har sett ned ei arbeidsgruppe som skal jobbe med prosjektet og følgje opp arbeidet som vi startar med beøsket på UNIS. I tillegg vil vi peike på fleire ressurspersonar som kan bidra i arbeidet med søknaden.

Vi vil involvere Institutt for pedagogikk ved UiB og deira kompetanse innan forskning på læring og undervising i høgare utdanning, og innan vurdering av SFU-søknader i andre land.

BIO ønskjer og ein studietur til Finland, som har etablert slike senter.

Rådgevande utval for utdanning

Etablering av et internasjonalt råd for utdanning er eit ledd i satsinga på kvalitet i utdanninga, og er eit alternativ til ei ordinær programsensorordning som skal ivareta kvalitetssikring og eksternt vurdering av utdanningstilbodet.

BIO vil om kort tid be fakultetet om oppnemning av utvalet (programsensorene), og førespurde komitémedlem er:

- Gunnar Öquist, professor, Umeå universitet

- Dag Hessen, professor, Universitetet i Oslo
- Lone Gram, professor, Danmarks Tekniske Universitet

I utgangspunktet tenkjer vi oss oppnemning som utvalsmedlem for to år. Vi ønskjer at utvalet skal sjå på fagleg kvalitet, fagleg relevans og heilskapen i utdanningstilbodet. Vi vil ha ei vurdering av kva komiteen ser på som våre hovudutfordringar og kvar vi har forbettringspotensiale, særleg i høve til våre mål om framifrå utdanning med satsing på felt- og laboratorieundervising og eit godt læringsmiljø for studentane.

Utvalet vil i løpet av våren 2012 bli invitert til å besøke BIO for å bli kjend med vårt utdanningstilbod og møte studentar, undervisarar og instituttleiing. Vi vonar at utvalet kan presentere sine funn og vurderingar på eit seminar ved instituttet i desember 2012, i tillegg til å utarbeide ein rapport vi kan nytte i vidare utviklingsarbeid.

Vidare planar for andre året vil vi gjerne legge i samarbeid med utvalet basert på funn og vurderingar i første runde av evalueringa.

Vurdering av resultat opp mot måltal for 2011

Tabell for kvantitative resultatindikatorer, utdanning

Resultatindikator	2011 Måltall	2011 Resultat	2012 Måltall
Antall mastergrader	48	55*	
Gjennomstrømming stp/student	42,5	44,5	
UiB-studentar i utlandet		21	

*inkluderer 12 fiskehelsekandidatar.

Gjennomføringsgraden på master er stor, og vi hadde i 2011 55 uteksaminerte masterstudentar. Talet inkluderer fiskehelsekandidatane.

Studiepoengproduksjonen per student er 44.5 og ligg over måttalet for 2011.

Instituttet har sett ein auke i talet studentar som reiser ut på delstudium i utlandet. Talet på innreisande utvekslingsstudentar på våre emne har gått ned. På mastergrad har vi over 30% internasjonale studentar.

Resultata for 2011 er om lag som forventa, og stemmer godt med måltala.

I resultattabellane vi mottok i samband med arbeidet med meldingane ser vi at gjennomføringsgraden på bachelorgradene er låg. Vi ser til dømes at for bachelorgraden i biologi er det 33 ferdige bachelorkandidatar, men opptakstala i fleire år har vore stabile rundt opptaksramma. Bachelorgraden i havbruk, som har eit opptaksramme på 15, har 4 ferdige kanidatar i 2011. Sjølv om desse tala ikkje viser heile sanninga om gjennomføringsgraden på programma, viser dei likevel at vi har eit betydeleg frafall på våre bachelorprogram. Gjennomføringa på profesjonsstudiet i fiskehelse har betydeleg betre gjennomføringsgrad.

Ein av målsetnadene som var viktige i reformen av bachelorgradene, var å minske frafallet. Studentar tekne opp på bachelorgradene frå og med hausten 2012 følgjer ny studieplan, og vi vil følgje dette kullet spesielt for å sjå på resultat og endringar i studenttalet.

Opptaksramme

BIO føreslår ingen endringer i opptaksrammene for våre program i 2012.

Det kan i framtida bli behov for å redusere talet på studentar på bachelorprogramma. Kapasiteten på grunnemna er sprengt, og vi må avvise alle studentar som ikkje har emna som obligatoriske i sine studieprogram. Å auke mengde og kvalitet på den mest ressurskrevjande undervisinga – felt og lab – krev at studenttalet er på eit handterleg nivå. Erfaringane vi har, til no, frå dette vårsemester tyder på at emnekapasiteten ikkje kan aukast, og at reduksjon ville vore ein fordel for ytterlegare å auke kvaliteten på undervisinga.

Endringar i programporteføljen

BIO jobbar framleis med revisjon av mastergradene, og har som mål å ha forslag til endringar klare til større studieplanendringar til hausten. Målet er å minske talet på studieretningar, men likevel vise breidda av tilbodet på BIO. Viktige «merkevarer» må takast omsyn til (t.d. marinbiologi), og endringane i program og emne skal bygge på dei nye studieplanane for bachelorgradene.

BIO ønskjer framleis å opprette eit masterprogram i celle-og utviklingsbiologi, aller helst i samarbeid med Molekylærbiologisk institutt.

Gjennomførte tiltak for å fremje studiekvalitet, forbetre læringsmiljøet, utvikle nye/moderne undervisningsmetodar, auke rekrutteringa, studiegjennomføring og studentutveksling, og planer for vidare arbeid

Vårt fremste tiltak for å fremje studiekvalitet, forbetre læringsmiljøet, utvikle moderne undervising og auke rekruttering og gjennomføring er implementeringa av bachelorrevisjonen. Vi har satsa på å auke den faglege kvaliteten og betre læringsmiljøet, og har styrka dei delane av biologiutdanninga som er mest sentrale innan faget. Vi skal tilby aktuell og moderne undervising – særleg satsar vi utvikling av lab-kurs som er oppdaterte med omsyn på moderne biologisk forskning og som gjer studentane kunnskap og ferdigheiter som moderne biologar skal ha.

Bachelorgraden i miljø- og ressursfag får óg nye tilrådde studieplanar, som gjer studieveggar mot ulike mastergrader som desse kandidatane kan velje. Det er svært dårleg gjennomføring på dette programmet, og ein av forklaringane på dette er mangelen på ein tydeleg veg til masterprogram. Eit tiltak for å motivere til fullføring er derfor nye studieveggar som tydeleg peikar mot ein mastergrad.

Tiltak som masterdag og karrieredag er med på å auke rekrutteringa til mastergrad og motivasjonen til å fullføre ein bachelorgrad. Dette er viktige arrangement både for å gje studentane informasjon og motivasjon.

Studieseksjonen har som målsetnad å forbetre nettsidene for utdanning på BIO i løpet av våren 2012. Vi har starta dette arbeidet med å lage sider som viser intervju med uteksaminerte BIO-kandidatar i jobb og betre organiseringa av emneinformasjonen. Dei fleste av forskingsgruppene har no nettsider som viser aktuelle masterprosjekt og anna informasjon om gruppa sin undervisningsaktivitet.

Interessa for delstudium i utlandet er veksande blant våre studentar, og det viser og auken i talet på utreisande studentar frå instituttet i 2011. Vi vil satse vidare på å betre og spisse utvekslingstilbodet for BIO sin studentar. Studentane får god rettleiing, oppfølging og hjelp i prosessen rundt søknad, godkjenning og planlegging av opphaldet.

Mangel på leseplassar på Marineholmen er framleis eit stort sakn, både for studentane og for instituttet. Vi meiner at det er eit viktig tiltak for å hindre frafall at studentane kjenner seg knytt til instituttet og har ei kjensle av å bli ivaretekne og høyre til. Det er ei utfordring for oss å oppnå dette når studentane må opphalde seg andre stader store delar av tida, og er «innom» instituttet for å få laboratorieundervising i våre lokale. Det er derfor eit sterkt ønske frå våre studentar, og frå instituttet, at det vert tilrettelagt for leseplassar og kollokvierom (som ikkje er bundne opp til undervising store delar av tida), t.d. i andre etasje av verkstadbygningen på Marineholmen.